Oświadczenie złożone
przez senator Ewę Monikę Kaliszuk
na 66. posiedzeniu Senatu
w dniu 13 października 2026 r.

Oświadczenie skierowane do minister edukacji Barbary Nowackiej

Szanowna Pani Ministro!

Zwracam się do Pani w sprawie potrzeby rozszerzenia możliwości planowania i dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli i specjalistów pracujących w szkołach i placówkach oświatowych o szkolenia dotyczące wspierania uczniów w ich potrzebach zdrowotnych, w szczególności uczniów z chorobami przewlekłymi.

Problem ten poruszyłam podczas posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. chorób alergicznych poświęconego m.in. bezpieczeństwu dzieci zagrożonych anafilaksją. Wybrzmiał on również podczas posiedzenia senackiej Komisji Edukacji, którego tematem były choroby przewlekłe uczniów. Dyskusje pokazują, że problem jest znacznie szerszy niż sama alergia czy anafilaksja.

W polskich szkołach uczą się dzieci i młodzież z różnymi chorobami przewlekłymi, m.in. alergiami, astmą, cukrzycą, padaczką oraz innymi schorzeniami wymagającymi odpowiedniej wiedzy osób sprawujących nad nimi opiekę. W związku z tymi chorobami istnieją zalecenia dotyczące postępowania z uczniem w środowisku szkolnym, w tym sposobu reagowania w sytuacji nagłego pogorszenia jego stanu zdrowia.

Nauczyciel nie zastępuje lekarza ani pielęgniarki i nie taki powinien być cel proponowanych zmian. Jednocześnie to właśnie nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy szkoły przebywają z uczniami przez znaczną część dnia, podczas lekcji, przerw, wycieczek, zajęć sportowych oraz innych aktywności organizowanych poza budynkiem szkoły. Powinni zatem mieć możliwość zdobywania praktycznej wiedzy pozwalającej właściwie wspierać ucznia z chorobą przewlekłą, rozpoznawać sytuacje wymagające reakcji oraz odpowiednio postępować w stanie nagłego zagrożenia zdrowia lub życia.

Obecne przepisy dotyczące planowania doskonalenia zawodowego nauczycieli nie uwzględniają jednak wprost tego rodzaju potrzeb. Zgodnie z §3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli dyrektor szkoły, określając potrzeby w tym zakresie, uwzględnia m.in. wyniki nadzoru pedagogicznego, wyniki egzaminów, zadania związane z realizacją podstawy programowej, wymagania wobec szkół i placówek oraz wnioski nauczycieli o dofinansowanie. Brakuje jednak przesłanki odnoszącej się do potrzeb szkoły wynikających z konieczności zapewnienia odpowiedniego wsparcia uczniom w ich potrzebach zdrowotnych, w szczególności uczniom z chorobami przewlekłymi.

Ma to znaczenie również w kontekście §4 rozporządzenia, zgodnie z którym dyrektorzy szkół składają organom prowadzącym wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, uwzględniające potrzeby określone właśnie na podstawie §3.

W ocenie dyrektorów placówek oświatowych warto zatem rozważyć uzupełnienie katalogu określonego w §3 ust. 1 rozporządzenia o potrzeby w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli związane ze wspieraniem uczniów w ich potrzebach zdrowotnych, w szczególności uczniów z chorobami przewlekłymi.

Takie rozwiązanie pozwoliłoby dyrektorowi szkoły, który najlepiej zna sytuację swojej placówki i potrzeby uczniów, uwzględnić ten obszar w trakcie planowania doskonalenia zawodowego oraz występować do organu prowadzącego o dofinansowanie odpowiednich szkoleń. Co istotne, nie wymagałoby to tworzenia odrębnego systemu finansowania. Karta Nauczyciela już obecnie przewiduje wyodrębnianie w budżetach organów prowadzących środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz umożliwia finansowanie z nich m.in. szkoleń, warsztatów, seminariów, konferencji i innych form doskonalenia zawodowego.

Chodzi zatem o stworzenie dyrektorom szkół realnej możliwości wykorzystania istniejącego mechanizmu również wtedy, gdy zidentyfikowaną potrzebą placówki jest podniesienie kompetencji kadry w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa uczniów, co zasługuje na uwzględnienie.

Podczas posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. chorób alergicznych przedstawiciele środowiska medycznego podkreślali znaczenie edukacji osób pracujących z dziećmi oraz właściwego przygotowania do reagowania w sytuacjach nagłych. Przedstawicielka Ministerstwa Edukacji Narodowej wskazała na możliwość prowadzenia bezpłatnych szkoleń przez Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz zadeklarowała gotowość resortu do współpracy i upowszechniania materiałów szkoleniowych.

Działania te są potrzebne, jednak warto uzupełnić je rozwiązaniem systemowym, dzięki któremu również sami dyrektorzy będą mogli identyfikować potrzeby swojej kadry i wnioskować o środki na odpowiednie doskonalenie zawodowe, bo na to pozwalają, a nawet obligują do tego obowiązujące przepisy w połączeniu z wyodrębnionymi na te cele środkami.

W związku z powyższym zwracam się do Pani Ministry z następującymi pytaniami.

1. Czy Ministerstwo Edukacji Narodowej rozważy zmianę rozporządzenia w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli poprzez rozszerzenie katalogu potrzeb określonych w §3 ust. 1 o kwestie związane ze wspieraniem uczniów w ich potrzebach zdrowotnych, w szczególności uczniów z chorobami przewlekłymi?

2. Czy ministerstwo dostrzega możliwość wprowadzenia rozwiązania, które pozwoli dyrektorom szkół i placówek oświatowych uwzględniać takie potrzeby we wnioskach składanych organom prowadzącym na podstawie §4 rozporządzenia?

3. Czy w ocenie ministerstwa obowiązujące obecnie przepisy pozwalają na finansowanie z tych środków szkoleń nauczycieli dotyczących postępowania z uczniami z chorobami przewlekłymi, w tym alergią i ryzykiem anafilaksji, astmą, cukrzycą czy padaczką? Jeżeli tak, to proszę o wskazanie podstawy prawnej oraz sposobu, w jaki dyrektor szkoły powinien wykazać taką potrzebę we wniosku kierowanym do organu prowadzącego.

4. Jeżeli obowiązujące przepisy nie dają dyrektorom wystarczającej podstawy do wnioskowania o takie dofinansowanie, to czy ministerstwo podejmie prace nad ich zmianą?

Uważam, że wraz ze wzrostem liczby uczniów wymagających wsparcia związanego ze stanem zdrowia system doskonalenia zawodowego nauczycieli powinien umożliwiać szkołom reagowanie również na te potrzeby, a rozwiązania wychodzące temu naprzeciw spotkają się z aprobatą środowiska nauczycielskiego.

Nie chodzi o przenoszenie odpowiedzialności za opiekę medyczną na nauczycieli, lecz o wyposażenie ich w wiedzę i umiejętności adekwatne do sytuacji, z którymi mogą spotkać się w codziennej pracy z uczniami. Dyrektor szkoły powinien mieć możliwość uznania tego obszaru za rzeczywistą potrzebę doskonalenia zawodowego swojej kadry i wystąpienia o dofinansowanie odpowiedniego szkolenia.

Ewa Monika Kaliszuk
senator RP